

Informacja z wykonania planu
budżetu państwa w części 73 – ZUS

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Emerytur Pomostowych

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Rezerwy Demograficznej

2011

WYKONANIE PLANU DOCHODÓW BUDŻETU PAŃSTWA ZA ROK 2011 W CZĘŚCI 73 - ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	4
WYKONANIE PLANU WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA ZA ROK 2011 W CZĘŚCI 73 - ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	6
DZIAŁ 753 – OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE.....	7
DZIAŁ 851 – OCHRONA ZDROWIA – SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO.....	8
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA – ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO	9
DZIAŁ 853 – POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ	9
FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (FUS)	12
ZAŁOŻENIA PLANU I ICH WYKONANIE	12
SYTUACJA FINANSOWA FUS	13
PRZYCHODY	15
DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU SKŁADEK NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE.....	17
KOSZTY	18
WYNIK FINANSOWY	21
FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH (FEP).....	24
PRZYCHODY	25
KOSZTY	25
WYNIK FINANSOWY	26
AKTYWA FEP	27
FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ (FRD)	30
PRZYCHODY	30
KOSZTY	31
AKTYWA FRD	31

Informacja z wykonania planu
budżetu państwa w części 73 – ZUS

2011

Wykonanie planu dochodów budżetu państwa za rok 2011 w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Treść		2010 r.	2011 r.			
		wykonanie	plan	wykonanie	% wyk. planu	2010 r.
		w tysiącach złotych				
OGÓŁEM		214 770	84 632	545 078	644,1	253,8
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	103 121	10 128	451 152	4 454,5	437,5
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	102 596	10 128	449 695	4 440,1	438,3
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	505	-	1 441	x	285,3
Rozdział 75395	Pozostała działalność	20	-	16	x	80,0
Dział 852	Pomoc społeczna	105 689	74 504	85 695	115,0	81,1
Rozdział 85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 966	-	5 133	x	261,1
Rozdział 85234	Fundusz Alimentacyjny w likwidacji	103 723	74 504	80 562	108,1	77,7
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5 960	-	8 231	x	138,1
Rozdział 85347	Renta socjalna	5 686	-	8 123	x	142,9
Rozdział 85395	Pozostała działalność	274	-	108	x	39,4

W 2011 roku dochody budżetu państwa wyniosły 545 078 tys. zł, tj. 644,1% planu. Dochody te obejmują przede wszystkim:

- Zwrot środków wycofanych z OFE w kwocie 449 695 tys. zł w związku z realizacją art. 111a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz.U. z 2010 r., Nr 34, poz. 189 z późn. zm.). Przekazanie środków na dochody budżetu państwa, za pośrednictwem Zakładu, dotyczy członków OFE, którzy podjęli decyzję o przejściu na emeryturę z systemu służb mundurowych oraz osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które podjęły decyzję o przejściu na wcześniejszą emeryturę i złożyły wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym. Dochody z tego tytułu były wyższe od planowanych o 439 567 tys. zł, a od osiągniętych w 2010 r. o 347 099 tys. zł, na co miały wpływ m.in.:
  - dodatkowa akcja weryfikacji nienależnie przekazanych składek do otwartych funduszy emerytalnych, w wyniku której nastąpiło wycofanie środków z OFE, a następnie przekazanie ich na dochody budżetu państwa,
  - dodatkowa akcja polegająca na wycofaniu z OFE środków, które uczestniczyły w procesach transferowania z udziałem Krajowego Depozytu Papierów

- Wartościowych (KDPW) będących konsekwencją zmiany OFE przez ubezpieczonych,
- poprawienie przez otwarte fundusze emerytalne obsługi plików dotyczących zwrotu środków,
  - przekazanie na dochody budżetu państwa zaległych środków (174 mln zł) wynikających z art. 46 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.);
2. Środki uzyskane w wyniku likwidacji Funduszu Alimentacyjnego w kwocie 80 562 tys. zł. Zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) ZUS prowadzi od dnia 1 maja 2004 r. likwidację Funduszu Alimentacyjnego. W trakcie jej trwania likwidator egzekwuje należności funduszu oraz reguluje jego zobowiązania powstałe przed jej rozpoczęciem. Stosownie do postanowień art. 69 ust. 1 wymienionej ustawy środki uzyskiwane w wyniku likwidacji funduszu podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa po zakończeniu każdego roku budżetowego do dnia 31 marca;
3. Zwroty nienależnie pobranych świadczeń łącznie z należnymi od nich odsetkami:
- rent socjalnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych wypłacanych przez ZUS za okres do 31 grudnia 2008 r. w łącznej kwocie 8 123 tys. zł,
  - świadczeń rodzinnych za okres do 31 sierpnia 2006 r. w kwocie 5 133 tys. zł,
  - świadczeń finansowanych z budżetu państwa zleconych do wypłaty ZUS w kwocie 1 441 tys. zł,
  - zapomóg pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2007 r. w kwocie 108 tys. zł.

Wykonanie planu wydatków budżetu państwa za rok 2011 w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W trakcie roku budżetowego plan wydatków został zwiększony z 44 577 087 tys. zł do 44 580 586 tys. zł, tj. o 3 499 tys. zł. W planie na 2011 r. dokonano następujących zmian:

1. Zwiększono o 3 481 tys. zł wydatki na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu wypłat zaległych świadczeń rodzinnych należnych za okres do 31 sierpnia 2006 r. przyznanych wyrokami sądowymi;
2. Zwiększono o 18 tys. zł wydatki na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu zapomóg pieniężnych należnych w 2007 r. niektórym emerytom, rencistom i osobom pobierającym świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny, a przyznawane obecnie wyrokami sądowymi;
3. W ramach działu 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne przesunięto środki, zmniejszając wydatki na składki emerytalno-rentowe o 179 000 tys. zł, głównie w związku z niższą niż zakładano liczbą osób korzystających z urlopów macierzyńskich i wychowawczych w wyniku mniejszej od prognozowanej liczby urodzeń w latach 2010–2011, oraz na świadczenia zlecone do wypłaty ZUS o 200 000 tys. zł, przede wszystkim w związku z niższą od planowanej liczbą osób korzystających z tych świadczeń, jednocześnie zwiększając o 379 000 tys. zł dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu uzupełnienia środków na sfinansowanie jego bieżących zobowiązań.

Treść		2010 r.	2011 r.					2010 r. =100%
		wykonanie	plan	plan po zmianach	wykonanie	% wyk. planu	% wyk. planu po zm.	
		w tysiącach złotych						
OGÓŁEM		44 991 317	44 577 087	44 580 586	44 530 359	99,9	99,9	99,0
Dział 753	Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	42 934 553	42 410 858	42 410 858	42 388 491	99,9	99,9	98,7
Rozdział 75303	Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	38 111 650	37 134 406	37 513 406	37 513 406	101,0	100,0	98,4
Rozdział 75309	Składki na ubezpieczenia społeczne	1 422 764	1 741 206	1 562 206	1 561 885	89,7	100,0	109,8
Rozdział 75310	Fundusz Emerytur Pomostowych	4 600	-	-	-	x	x	x
Rozdział 75313	Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone do wypłaty ZUS i KRUS	3 394 972	3 534 624	3 334 624	3 312 661	93,7	99,3	97,6
Rozdział 75395	Pozostała działalność	567	622	622	540	86,8	86,8	95,2
Dział 851	Ochrona zdrowia	258 696	266 192	266 192	249 709	93,8	93,8	96,5

Rozdział 85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia	258 696	266 192	266 192	249 709	93,8	93,8	96,5
Dział 852	Pomoc społeczna	2 187	-	3 481	2 324	x	66,8	106,3
Rozdział 85212	Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	2 187	-	3 481	2 324	x	66,8	106,3
Dział 853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 795 881	1 900 037	1 900 055	1 889 835	99,5	99,5	105,2
Rozdział 85335	Refundacja ulg dla inwalidów wojennych i wojskowych z tytułu	562	651	651	537	82,5	82,5	95,6
Rozdział 85347	Renta socjalna	1 795 287	1 899 386	1 899 386	1 889 284	99,5	99,5	105,2
Rozdział 85395	Pozostała działalność	32	-	18	13	x	72,2	40,6

Wydatki budżetu w 2011 r. wyniosły 44 530 359 tys. zł, tj. 99,9% planu oraz planu po zmianach i były niższe od poniesionych w ubiegłym roku o 460 958 tys. zł.

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

W 2011 roku wydatki wyniosły 42 388 491 tys. zł, tj. 99,9% planu oraz planu po zmianach i były niższe o 1,3% od wydatków poniesionych w 2010 r. Wydatki te obejmują:

- Dotację dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w kwocie 37 513 406 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach, z tego:
  - 249 789 tys. zł dotacja celowa,
  - 37 263 617 tys. zł dotacja uzupełniająca.

W 2011 r. kwota dotacji celowej była wyższa niż w ubiegłym roku o 1 988 tys. zł (tj. o 0,8 p.p.), co wiązało się ze wzrostem wysokości świadczeń w wyniku ich waloryzacji przeprowadzonej od 1 marca 2011 r.;
- Składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 1 561 885 tys. zł, które stanowiły 100,0% planu po zmianach i były wyższe o 9,8% w porównaniu do ubiegłego roku, co wiąże się ze zmianą trybu rozliczeń finansowo-księgowych z tego tytułu w 2010 r. W 2011 r. składki te były finansowane osobom pobierającym zasiłek macierzyński, przebywającym na urloпах wychowawczych, a od 1 października również nianiom zatrudnionym na podstawie umowy uaktywniającej zobowiązującej je do sprawowania opieki nad dziećmi do lat 3;
- Świadczenia finansowane z budżetu państwa zlecone Zakładowi do wypłaty w kwocie 3 312 661 tys. zł (tj. 99,3% planu po zmianach), które zmniejszyły się

w porównaniu do 2010 r. o 2,4%. Z kwoty tej 3 286 842 tys. zł stanowiły wydatki na świadczenia, 25 703 tys. zł wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalania uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz 115 tys. zł z tytułu odsetek. Wydatki na świadczenia ukształtowały się na niższym poziomie zarówno w stosunku do planu po zmianach, jak i do 2010 r. przede wszystkim w związku z mniejszą liczbą wypłaconych świadczeń oraz obniżeniem od 1 marca 2011 r. wysokości zasiłku pogrzebowego do kwoty 4 000 zł. W 2011 r. ZUS wypłacił m.in.:

- 80,5 tys. (przeciętnie miesięcznie) rent inwalidom wojennym i wojskowym wraz z rentami rodzinnymi oraz świadczeń emerytalno-rentowych kombatantom w kwocie 1 732 987 tys. zł,
- 313,1 tys. (przeciętnie miesięcznie) ryczałtów energetycznych w kwocie 546 106 tys. zł,
- 122,2 tys. (przeciętnie miesięcznie) dodatków kombatanckich w kwocie 272 125 tys. zł,
- ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy dla emerytów i rencistów kolejowych w kwocie 358 336 tys. zł,
- 100,4 tys. (przeciętnie miesięcznie) świadczeń pieniężnych dla osób deportowanych i osadzonych w obozach pracy przymusowej w kwocie 199 960 tys. zł;

4. Koszty rent odszkodowawczych wypłacanych przez ZUS 63 osobom poszkodowanym przez żołnierzy wojsk Federacji Rosyjskiej w kwocie 540 tys. zł.

Dział 851 – Ochrona zdrowia – składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego

---

Wydatki w tym dziale obejmują składki na ubezpieczenie zdrowotne osób przebywających na urloпах wychowawczych, osób pobierających renty na podstawie przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz członków ich rodzin oraz za nianie sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3. W 2011 r. wydatki budżetu na ten cel wyniosły 249 709 tys. zł, tj. 93,8% planu i obejmowały składki za osoby pobierające renty (inwalidów wojennych i wojskowych) w kwocie 141 472 tys. zł, składki za osoby przebywające na urloпах wychowawczych w kwocie 107 985 tys. zł oraz składki za nianie w kwocie 252 tys. zł. Niższe wykonanie planu wiąże się ze sfinansowaniem składek na ubezpieczenie zdrowotne mniejszej od zakładanej liczbie osób, zwłaszcza osobom przebywającym na urloпах wychowawczych, w wyniku mniejszej liczby urodzeń. Jednocześnie wydatki poniesione w 2011 r. były o 3,5% niższe w porównaniu do

poprzedniego roku, głównie w związku ze zmniejszeniem się liczby osób, za które składka zdrowotna jest finansowana z budżetu państwa.

Dział 852 – Pomoc społeczna – świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego

---

Wypłatę świadczeń rodzinnych finansowanych ze środków budżetu państwa z dniem 1 września 2006 r. przejęły organy właściwe do realizacji zadań w tym zakresie, dlatego ustawa budżetowa na rok 2011 w części 73 – ZUS nie uwzględniała wydatków na ten cel. Zakład jednak w 2011 r. realizował jeszcze, jako zobowiązania Skarbu Państwa, wypłaty tych świadczeń należnych za okres do 31 sierpnia 2006 r. przyznanych m.in. wyrokami sądowymi. Wydatki budżetu państwa z tego tytułu wyniosły ogółem 2 324 tys. zł (w tym z tytułu odsetek 2 tys. zł).

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

W 2011 roku wydatki na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły ogółem 1 889 835 tys. zł, tj. 99,5% planu po zmianach i były wyższe o 5,2% od wydatków poniesionych w 2010 r. Wydatki te obejmują:

1. Refundacje ulg przysługujących inwalidom wojennym i wojskowym z tytułu ubezpieczenia OC i AC w kwocie 537 tys. zł;
2. Wypłaty rent socjalnych w kwocie 1 889 284 tys. zł, z czego 1 840 819 tys. zł stanowiły wydatki na wypłatę świadczeń (przeciętnie miesięcznie dla 252,0 tys. osób), 48 418 tys. zł wynagrodzenie Zakładu z tytułu kosztów ustalenia uprawnień, wypłaty i dochodzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz 47 tys. zł z tytułu odsetek. Wydatki na świadczenia wzrosły w porównaniu do 2010 r. o 5,0%, głównie w związku ze wzrostem ich wysokości w wyniku waloryzacji od 1 marca 2011 r. wskaźnikiem 103,1% oraz wzrostem liczby rent o 1,5%;
3. Wypłatę, jako zobowiązanie Skarbu Państwa, zapomóg pieniężnych realizowanych przez ZUS w 2007 r. dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny przyznanych wyrokami sądowymi w kwocie 13 tys. zł.

Sprawozdanie
z wykonania planu finansowego
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

2011

FUNDUSZ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (FUS)

FUS jest państwowym funduszem celowym, powołanym w celu realizacji zadań z zakresu ubezpieczeń społecznych. W ramach FUS wyodrębnia się fundusze: emerytalny, rentowy, chorobowy, wypadkowy.

Założenia planu i ich wykonanie

Wykonanie poszczególnych pozycji planu w znaczącym stopniu zależy od tego, na ile sprawdziły się założenia będące podstawą jego konstrukcji. Dwie najważniejsze grupy to założenia makroekonomiczne i prawno-systemowe. Ich realizacja w innej niż założono formie lub wielkości jest zazwyczaj istotnym czynnikiem powodującym rozbieżności pomiędzy planowanymi a wykonanymi przepływami finansowymi. Poniżej przedstawiono stopień realizacji najważniejszych makroekonomicznych założeń planu na 2011 r.

Wyszczególnienie	Założenia	Wykonanie
Wskaźnik wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej	103,7%	105,4%
Wskaźnik zmiany zatrudnienia w gospodarce narodowej	101,9%	103,2%*
Stopa bezrobocia (na koniec okresu)	9,9%	12,5%
Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem	102,3%	104,3%
Średnioroczna stopa procentowa operacji otwartego rynku	4,1%	4,2%

*Dane dla sektora przedsiębiorstw.

Najważniejsze założenia systemowe oraz parametry planu na rok 2011 i ich wykonanie przedstawiają się następująco:

1. Część składki na ubezpieczenie emerytalne przekazywana do FRD wyniosła 0,35% podstawy wymiaru składki na fundusz emerytalny;
2. Od 1 maja 2011 r. obniżeniu uległa stopa składki przekazywanej do OFE z 7,3% do 2,3%;
3. Wskaźnik ściągłości składek na ubezpieczenia społeczne wyniósł 98,2%;
4. Waloryzację świadczeń emerytalno-rentowych przeprowadzono wskaźnikiem 103,1% przy planowanym 102,7%;
5. Wysokość zasiłku pogrzebowego obniżono od 1 marca 2011 r. do 4 000 zł;
6. Liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe (bez osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego) wyniosła przeciętnie miesięcznie 7 406,0 tys. przy zakładanej w planie 7 430,0 tys.

Sytuacja finansowa FUS

Stan Funduszu na początku 2011 roku był o 1 387 mln zł niższy niż zakładał plan. Przychody Funduszu (wg wpływów) ukształtowały się na poziomie 159 797 mln zł, co stanowi 99,3% planu, i były wyższe od osiągniętych w 2010 r. o prawie 2 189 mln zł. Wydatki Funduszu wyniosły 166 673 mln zł (99,9% planu) i były wyższe o 5 739 mln zł od wydatków poniesionych w 2010 r. Realizacja planu wydatków na świadczenia w trakcie roku wskazywała na ich wyższe od zakładanego wykonanie, w związku z czym w grudniu dokonano zmiany planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po uzyskaniu zgody Ministra Finansów oraz pozytywnej opinii sejmowej komisji do spraw budżetu.

W celu zapewnienia terminowej i prawidłowej wypłaty świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego Fundusz otrzymał w 2011 r. nieoprocentowane pożyczki z budżetu państwa w łącznej wysokości 5 000 mln zł oraz zaciągnął kredyty bankowe na kwotę blisko 848 mln zł.

Treść	2010 r.	2011 r.					
	wykonanie	plan	plan po zmianach	wykonanie	% wyk. planu	% wyk. pl. po zm.	2010 r. =100%
	w tysiącach złotych						
Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	157 066 706	162 999 347	163 294 172	162 891 149	99,9	99,8	103,7
Emerytury	103 360 969	107 128 086	107 992 673	107 894 103	100,7	99,9	104,4
Renty	35 757 655	37 063 043	36 771 758	36 771 720	99,2	100,0	102,8
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	4 324 083	4 569 707	4 597 861	4 599 609	100,7	100,0	106,4
Zasiłki chorobowe	6 820 802	7 364 618	7 333 379	7 223 447	98,1	98,5	105,9
Pozostałe zasiłki i świadczenia	6 635 222	6 696 393	6 421 001	6 232 295	93,1	97,1	93,9
Prewencja rentowa	164 754	174 000	174 000	166 735	95,8	95,8	101,2
Prewencja wypadkowa	3 221	3 500	3 500	3 240	92,6	92,6	100,6

Treść	2010 r.		2011 r.				
	wykonanie	plan	plan po zmianach	wykonanie	% wyk. planu	% wyk. pl. po zm.	2010 r. =100%
Stan funduszu na początek roku	-7 553 474	-9 529 972	-10 917 422	-10 917 422	114,6	100,0	144,5
- środki pieniężne	899 254	1 320 766	877 761	877 761	66,5	100,0	97,6
- należności	7 181 439	6 788 156	6 108 406	6 108 406	90,0	100,0	85,1
- zobowiązania (minus)	-15 634 167	-17 638 894	-17 903 589	-17 903 589	101,5	100,0	114,5
w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu	-3 983 074	0	0	0	x	x	0,0
z tytułu pożyczek z budżetu państwa	-5 500 000	-10 877 546	-10 877 546	-10 877 546	100,0	100,0	197,8
Przychody (przypis)	167 480 798	162 055 546	161 621 758	162 035 797	100,0	100,3	96,7
Dotacje z budżetu państwa	38 111 650	37 134 406	37 134 406	37 513 406	101,0	101,0	98,4
- dotacje celowe	247 801	259 428	259 428	249 789	96,3	96,3	100,8
- dotacje uzupełniające	37 863 849	36 874 978	36 874 978	37 263 617	101,1	101,1	98,4
Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE	22 347 174	23 867 531	15 398 362	15 430 800	64,7	100,2	69,1
Składki (przypis)	89 761 923	96 491 882	103 705 350	103 388 185	107,1	99,7	115,2
Pozostałe przychody (przypis)	9 760 051	561 727	1 383 640	1 703 406	303,2	123,1	17,5
w tym: zwroty pobranych przez ZUS odsetek za osoby przebywające na urlopie wychowawczym ¹⁾	-634	-50	-50	-102	204,0	204,0	16,1
Środki z FRD	7 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	100,0	100,0	53,3
Przychody (własne) funduszy FUS (wpływy)	119 496 480	123 725 215	123 199 802	122 283 441	98,8	99,3	102,3
Fundusz emerytalny	81 483 264	82 735 189	82 537 506	82 265 773	99,4	99,7	101,0
Składki (wpływy)	51 063 123	54 552 860	62 119 032	61 610 995	112,9	99,2	120,7
Refundacja OFE	22 347 174	23 867 531	15 398 362	15 430 800	64,7	100,2	69,1
Pozostałe przychody (wpływy)	572 967	314 798	1 020 112	1 223 978	388,8	120,0	213,6
w tym: zwroty pobranych przez ZUS odsetek za osoby przebywające na urlopie wychowawczym ¹⁾	-634	-50	-50	-102	204,0	204,0	16,1
Środki z FRD	7 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	100,0	100,0	53,3
Fundusz rentowy	22 910 776	24 294 997	24 037 754	24 083 481	99,1	100,2	105,1
Składki (wpływy)	22 818 480	24 282 426	23 946 736	23 996 437	98,8	100,2	105,2
Pozostałe przychody (wpływy)	92 296	12 571	91 018	87 044	692,4	95,6	94,3
Fundusz chorobowy	9 387 575	10 407 021	10 306 481	9 876 231	94,9	95,8	105,2
Składki (wpływy)	9 378 743	10 405 748	10 297 771	9 866 923	94,8	95,8	105,2
Pozostałe przychody (wpływy)	8 832	1 273	8 710	9 308	731,2	106,9	105,4
Fundusz wypadkowy	5 714 865	6 288 008	6 318 061	6 057 956	96,3	95,9	106,0
Składki (wpływy)	5 701 374	6 285 929	6 304 758	6 045 800	96,2	95,9	106,0
Pozostałe przychody (wpływy)	13 491	2 079	13 303	12 156	584,7	91,4	90,1
Wpływy ogółem FUS	119 496 480	123 725 215	123 199 802	122 283 441	98,8	99,3	102,3
Składki (wpływy)	88 961 720	95 526 963	102 668 297	101 520 155	106,3	98,9	114,1
Refundacja OFE	22 347 174	23 867 531	15 398 362	15 430 800	64,7	100,2	69,1
Pozostałe przychody (wpływy)	687 586	330 721	1 133 143	1 332 486	402,9	117,6	193,8
w tym: zwroty pobranych przez ZUS odsetek za osoby przebywające na urlopie wychowawczym ¹⁾	-634	-50	-50	-102	204,0	204,0	16,1
Środki z FRD	7 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	100,0	100,0	53,3
Wydatki (koszty)	170 844 746	167 833 978	167 393 914	167 785 889	100,0	100,2	98,2
Transfery na rzecz ludności	156 898 731	162 821 847	163 116 672	162 721 174	99,9	99,8	103,7
Emerytury i renty (łącznie z dodatkami)	143 442 707	148 760 836	149 362 292	149 265 432	100,3	99,9	104,1
Pozostałe świadczenia	13 456 024	14 061 011	13 754 380	13 455 742	95,7	97,8	100,0
Wydatki bieżące	4 034 600	4 011 876	3 969 355	3 951 616	98,5	99,6	97,9
Odpis na działalność ZUS	3 773 570	3 773 570	3 773 570	3 773 570	100,0	100,0	100,0
Prewencja rentowa	164 754	174 000	174 000	166 735	95,8	95,8	101,2
Prewencja wypadkowa	3 221	3 500	3 500	3 240	92,6	92,6	100,6
Koszt obsługi kredytów	91 139	57 700	15 293	5 604	9,7	36,6	6,1
Wynagrodzenia dla płatników składek	1 916	3 104	2 991	2 467	79,5	82,5	128,8
Pozostałe wydatki	0	2	1	0	0,0	0,0	x
Pozostałe zmniejszenia	9 911 415	1 000 255	307 887	1 113 099	111,3	361,5	11,2

Treść	2010 r.		2011 r.				
	wykonanie	plan	plan po zmianach	wykonanie	% wyk. planu	% wyk. pl. po zm.	2010 r. =100%
	w tysiącach złotych						
Wydatki funduszy FUS (koszty)	157 068 622	163 002 453	163 297 164	162 893 616	99,9	99,8	103,7
Fundusz emerytalny	101 692 360	105 501 044	106 345 457	106 243 382	100,7	99,9	104,5
Emerytury	101 689 424	105 498 231	106 339 973	106 240 203	100,7	99,9	104,5
Pozostałe świadczenia	2 936	2 813	5 484	3 179	113,0	58,0	108,3
Fundusz rentowy	39 710 514	40 418 477	40 424 437	40 399 235	100,0	99,9	101,7
Renty	31 732 114	32 798 401	32 735 603	32 735 453	99,8	100,0	103,2
Emerytury przyznane z urzędu zamiast renty	1 671 545	1 629 855	1 652 700	1 653 900	101,5	100,1	98,9
Dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie	4 190 736	4 428 993	4 454 738	4 456 532	100,6	100,0	106,3
Zasiłki pogrzebowe	1 950 046	1 385 284	1 405 919	1 384 950	100,0	98,5	71,0
Pozostałe świadczenia	1 319	1 944	1 477	1 665	85,6	112,7	126,2
Prewencja rentowa	164 754	174 000	174 000	166 735	95,8	95,8	101,2
Fundusz chorobowy	10 591 622	11 656 053	11 346 176	11 124 700	95,4	98,0	105,0
Zasiłki chorobowe	6 320 743	6 809 149	6 797 121	6 697 138	98,4	98,5	106,0
Zasiłki macierzyńskie	2 938 816	3 326 754	3 098 837	3 018 917	90,7	97,4	102,7
Zasiłki opiekuńcze	489 091	591 904	575 638	542 970	91,7	94,3	111,0
Świadczenia rehabilitacyjne	834 150	923 924	870 503	865 128	93,6	99,4	103,7
Pozostałe świadczenia	6 906	1 218	1 086	-1 920	x	x	x
Wynagrodzenia dla płatników składek	1 916	3 104	2 991	2 467	79,5	82,5	128,8
Fundusz wypadkowy	5 074 126	5 426 879	5 181 094	5 126 299	94,5	98,9	101,0
Renty	4 025 541	4 264 642	4 036 155	4 036 267	94,6	100,0	100,3
Dodatki do rent: pielęgnacyjne i dla sierot zupełnych	133 347	140 714	143 123	143 077	101,7	100,0	107,3
Zasiłki chorobowe	500 020	555 469	536 258	526 278	94,7	98,1	105,3
Jednorazowe odszkodowania	322 003	363 237	363 237	322 866	88,9	88,9	100,3
Świadczenia rehabilitacyjne	90 252	98 104	98 104	95 714	97,6	97,6	106,1
Pozostałe świadczenia	-258	1 211	716	-1 143	x	x	443,0
Prewencja wypadkowa	3 221	3 500	3 500	3 240	92,6	92,6	100,6
Pozostałe wydatki	0	2	1	0	0,0	0,0	x
Stan funduszu na koniec roku	-10 917 422	-15 308 404	-16 689 578	-16 667 514	108,9	99,9	152,7
- środki pieniężne	877 761	40 970	40 970	13 192	32,2	32,2	1,5
- należności	6 108 406	5 642 799	5 633 763	6 101 852	108,1	108,3	99,9
- zobowiązania (minus)	-17 903 589	-20 992 173	-22 364 311	-22 782 558	108,5	101,9	127,3
w tym: z tytułu zaciągniętego kredytu	0	-1 634 115	-729 318	-847 737	51,9	116,2	x
z tytułu pożyczek z budżetu państwa	-10 877 546	-13 877 546	-15 877 546	-15 877 546	114,4	100,0	146,0
Dane uzupełniające (przypis)	106 558 076	100 889 853	108 925 234	108 957 890	108,0	100,0	102,3
Fundusz emerytalny	68 115 477	59 473 431	67 835 755	68 443 467	115,1	100,9	100,5
Składki (przypis)	51 424 554	55 103 902	62 746 497	63 004 302	114,3	100,4	122,5
Pozostałe przychody (przypis) ²⁾	9 190 923	369 529	1 089 258	1 439 165	389,5	132,1	15,7
Środki z FRD	7 500 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	100,0	100,0	53,3
Fundusz rentowy	23 141 920	24 552 123	24 289 089	24 373 764	99,3	100,3	105,3
Składki (przypis)	23 060 986	24 527 707	24 188 622	24 268 294	98,9	100,3	105,2
Pozostałe przychody (przypis) ²⁾	80 934	24 416	100 467	105 470	432,0	105,0	130,3
Fundusz chorobowy	9 483 209	10 512 499	10 414 601	10 024 874	95,4	96,3	105,7
Składki (przypis)	9 472 888	10 510 857	10 401 789	10 012 197	95,3	96,3	105,7
Pozostałe przychody (przypis) ²⁾	10 321	1 642	12 812	12 677	772,0	98,9	122,8
Fundusz wypadkowy	5 817 470	6 351 800	6 385 789	6 115 785	96,3	95,8	105,1
Składki (przypis)	5 803 495	6 349 416	6 368 442	6 103 392	96,1	95,8	105,2
Pozostałe przychody (przypis) ²⁾	13 975	2 384	17 347	12 393	519,8	71,4	88,7

1) Kwota zwrotu przez ZUS pobranych od płatnika składek odsetek za zwłokę z tytułu nieopłaconych w terminie składek, o której mowa w art.4 ust. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy – Prawo bankowe.

2) Nie obejmuje odpisów przywracających wartość należności i rozwiązanych rezerw.

Przychody

W 2011 roku przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wyniosły według przypisu 162 035 797 tys. zł (100,3% planu po zmianach) i były o 5 445 001 tys. zł niższe niż w roku poprzednim.

Przychody ze składek

Główną pozycję przychodów stanowiły składki na ubezpieczenia społeczne, które wg przypisu wyniosły 103 388 185 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach, i wzrosły w stosunku do 2010 r. o 15,2%. Wpływy ze składek wyniosły 101 520 155 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach, i wzrosły w porównaniu do roku poprzedniego o 14,1%. Wysoka dynamika wzrostu składek jest w głównej mierze wynikiem zmniejszenia kwoty części składki na ubezpieczenie emerytalne przekazywanej do OFE na skutek zmiany stopy składki z 7,3% do 2,3% podstawy jej wymiaru od 1 maja 2011 r., zgodnie z ustawą z dnia 25 marca 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem systemu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 75, poz. 398 z późn. zm.)¹. W związku z tym zarówno przypis, jak i wpływy składek ukształtowały się powyżej planu (odpowiednio 107,1% oraz 106,3%), który nie uwzględniał tej zmiany. Wskaźnik ściągłości należnych składek na ubezpieczenia społeczne ukształtował się na poziomie 98,2% i był niższy o 0,8 p.p. od zakładanego w planie.

Dotacja z budżetu

Dotacja z budżetu państwa w 2011 roku wyniosła 37 513 406 tys. zł i była niższa niż w roku poprzednim o 598 244 tys. zł (tj. o 1,6%). Dotacja ta stanowi wyraz gwarancji budżetu państwa wypłacalności świadczeń należnych z ubezpieczenia społecznego. W 2011 roku do FUS zostały przekazane środki z budżetu państwa w formie dotacji w kwocie wyższej niż zakładano w planie o 379 000 tys. zł (tj. o 1,0%). W grudniu 2011 roku ZUS, jako dysponent części budżetowej 73, zgodnie z art. 171 ust. 1 ustawy o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 157 poz. 1240 z późn. zm.) dokonał przeniesienia wydatków budżetu państwa w ramach działu 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, zwiększając dotację do FUS na sfinansowanie bieżącej wypłaty świadczeń.

Z otrzymanej kwoty dotacji przeznaczono:

- 249 789 tys. zł na dotację celową,
- 37 263 617 tys. zł na uzupełnienie niedoboru środków Funduszu.

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE

Refundacja z tytułu przekazania składek do OFE wyniosła w 2011 r. 15 430 800 tys. zł i była niższa w porównaniu do roku poprzedniego o 30,9%, stanowiąc 100,2% planu po zmianach oraz 64,7% planu. Szacuje się, że w 2011 r. z powodu obniżenia stopy procentowej składki, do OFE przekazano składki w kwocie niższej o ok. 9,6 mld zł.

---

¹ W warunkach porównywalnych wzrost składek w stosunku do 2010 r. wyniósł 6,0% według przypisu oraz 5,1% według wpływów.

Środki z FRD

W 2011 roku fundusz emerytalny wyodrębniony w ramach FUS został zasilony środkami zgromadzonymi w Funduszu Rezerwy Demograficznej w wysokości zapisanej w ustawie budżetowej, tj. 4 000 000 tys. zł.

Pozostałe przychody

Pozostałe przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych według przypisu w 2011 r. wyniosły 1 703 406 tys. zł, tj. 123,1% planu po zmianach, w tym:

– pochodne i odsetki od należności z tytułu składek	1 243 126 tys. zł,
– zwroty nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami	195 564 tys. zł,
– zwiększenia Funduszu z tytułu odpisów aktualizujących	133 665 tys. zł.

Dochodzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne

---

W 2011 roku Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na ubezpieczenia społeczne. Działaniami tymi były objęte należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę 12 194 354 tys. zł (wzrost o 16% w stosunku do 2010 roku). Efektem podjętych działań egzekucyjnych było odzyskanie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 1 561 226 tys. zł, co w porównaniu z rokiem 2010 stanowi wzrost o 36%, tj. o kwotę 16 182 tys. zł.

Ponadto w roku 2011 Zakład:

- udzielił 11 696 układow ratalnych na ubezpieczenia społeczne na kwotę 294 471 tys. zł, tj. o 13% niższą niż w roku 2010;
- udzielił ulg w postaci odroczenia terminu płatności składek w 125 przypadkach na kwotę 15 101 tys. zł;
- umorzył należności w łącznej kwocie 49 007 tys. zł, z tego z tytułu składek kwotę 24 608 tys. zł, a odsetek za zwłokę kwotę 24 399 tys. zł;
- kontynuował postępowania związane z umorzeniem należności osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i jednocześnie pobierającym zasiłek macierzyński albo przebywającym na urlopie wychowawczym w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 sierpnia 2009 r. Według stanu na 31 grudnia 2011 r. Zakład umorzył z tego tytułu (w latach 2009–2011) łączną kwotę 69 893 tys. zł;
- odpisał należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w łącznej kwocie 302 523 tys. zł z tj. o 4% wyższą niż w roku 2010, z tego z tytułu składek i dodatkowej opłaty kwotę 95 620 tys. zł, a odsetek kwotę 206 903 tys. zł;
- umorzył należności FUS na łączną kwotę 449 600 tys. zł wobec 322 zakładów opieki zdrowotnej w wyniku pozytywnie zakończonej restrukturyzacji.

Koszty

W 2011 roku koszty Funduszu wyniosły 167 785 889 tys. zł, stanowiąc 100,0% planu oraz 100,2% planu po zmianach i były niższe o 3 058 857 tys. zł, tj. o 1,8%, w stosunku do roku poprzedniego. Po wyłączeniu z ogólnej kwoty kosztów pozycji, które mają charakter wyłącznie memoriałowy, stopień wykonania planu wyniósł 99,9%, a planu po zmianach 99,8%.

Świadczenia pieniężne

Świadczenia pieniężne ukształtowały się w 2011 r. na poziomie 99,8% planu po zmianach i wyniosły 162 721 174 tys. zł. W porównaniu do 2010 r. koszty te wzrosły o 3,7%.

Emerytury i renty

Świadczenia emerytalno-rentowe wyniosły 149 265 432 tys. zł i były niższe o 96 860 tys. zł (tj. o 0,1%) od zakładanych w planie po zmianach oraz wyższe o 504 596 tys. zł (tj. o 0,3%) od planu. W stosunku do roku poprzedniego odnotowano wzrost wydatków na te świadczenia o 5 822 725 tys. zł (tj. o 4,1%). Wśród tych wydatków:

- emerytury wyniosły 107 894 103 tys. zł, z tego: finansowane z funduszu emerytalnego 106 240 203 tys. zł i z funduszu rentowego 1 653 900 tys. zł. Wydatki na emerytury były niższe o 98 570 tys. zł (o 0,1%) od planu po zmianach oraz wyższe o 766 017 tys. zł (o 0,7%) od planu i o 4 533 134 tys. zł (o 4,4%) w porównaniu do 2010 r.,
- renty wyniosły 36 771 720 tys. zł, z tego: finansowane z funduszu rentowego 32 735 453 tys. zł i z funduszu wypadkowego 4 036 267 tys. zł. Wydatki na renty były niższe o 38 tys. zł od planu po zmianach oraz o 291 323 tys. zł (o 0,8%) od planu oraz wyższe o 1 014 065 tys. zł (o 2,8%) w porównaniu do 2010 r.,
- dodatki do emerytur i rent: pielęgnacyjne, dla sierot zupełnych i za tajne nauczanie wyniosły 4 599 609 tys. zł, tj. 100,0% planu po zmianach, i były wyższe o 29 902 tys. zł (o 0,7%) od planu oraz o 275 526 tys. zł (o 6,4%) w porównaniu do 2010 r.

Wyższe od zakładanego w planie ukształtowanie się wydatków w 2011 r. wynika przede wszystkim ze wzrostu wysokości świadczeń emerytalno-rentowych m.in. w związku z:

- waloryzacją świadczeń wskaźnikiem 103,1% przy zakładanym w planie 102,7%,
- przyznawaniem prawa do emerytury osobom osiągniętym powszechny wiek emerytalny (w związku z ograniczeniem możliwości przechodzenia na wcześniejszą emeryturę), a tym samym legitymującym się dłuższym stażem ubezpieczeniowym,

- możliwością ustalenia nowych wysokości emerytur według metody kapitałowej osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 r., które ukończyły powszechny wiek emerytalny, a pobierały wcześniejszą emeryturę wyliczoną tzw. starą metodą,
- ponownym ustalaniem wysokości świadczeń poprzez doliczanie dodatkowego stażu pracy z tytułu kontynuowania zatrudnienia.

Przeciętna miesięczna wypłata świadczenia emerytalno-rentowego w 2011 r. wyniosła 1 660,01 zł i była wyższa od planowanej o 0,7%, stanowiąc 99,9% planu po zmianach oraz wzrosła o 5,0% w stosunku do roku poprzedniego.

Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w 2011 r. zmniejszyła się w porównaniu do 2010 r. o 62,8 tys. i ukształtowała się na poziomie 7 406,0 tys. (bez osób posiadających także prawo do świadczenia rolniczego), tj. o 23,9 tys. osób mniej niż w planie. Jest to efektem wygasania przywilejów emerytalnych, m.in. możliwości nabywania uprawnień do wcześniejszych emerytur przez osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r., oraz zawieszania od 1 października 2011 r. wypłat emerytur osobom, które nie rozwiązały stosunku pracy.

Zmiany przepisów (przyznających dodatkowe uprawnienia lub je ograniczające) z zakresu świadczeń emerytalno-rentowych i niepewność ich trwałego charakteru mają wpływ na indywidualnie podejmowane decyzje przez uprawnionych m.in. o przejściu na emeryturę, zawieszeniu lub wznowieniu świadczenia w związku z osiągnięciem przychodu w wyniku podjęcia zatrudnienia, przeliczeniu podstawy wymiaru świadczeń, zamianie rodzaju świadczenia na korzystniejsze. Decyzje te bezpośrednio wpływają na zwiększenie lub zmniejszenie liczby wypłacanych świadczeń emerytalno-rentowych, jak i ich wysokości.

Pozostałe świadczenia

Koszty pozostałych świadczeń w 2011 r. wyniosły 13 455 742 tys. zł (tj. 97,8% planu po zmianach i 95,7% planu) i ukształtowały się na poziomie zbliżonym do 2010 r.

Główną pozycję tych kosztów stanowiły zasiłki chorobowe, które wyniosły 7 223 447 tys. zł (98,5% planu po zmianach oraz 98,1% planu) i wzrosły w stosunku do 2010 r. o 5,9%. Liczba dni absencji chorobowej finansowanej przez FUS wyniosła 121,6 mln i wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 2,3 mln (o 1,9%), co wiąże się z korzystaniem w większym zakresie ze zwolnień lekarskich przez ubezpieczonych. Wydatki na zasiłki macierzyńskie wyniosły 3 018 919 tys. zł (97,4% planu po zmianach oraz 90,7% planu). Liczba dni zasiłków macierzyńskich wyniosła 41,6 mln i spadła w stosunku do 2010 roku o 1,0 mln (o 2,4%). Jest to efektem mniejszej liczby urodzeń (o 6,0% r/r) oraz niskiego stopnia wykorzystywania urlopu ojcowskiego.

Wydatki na zasiłki pogrzebowe wyniosły 1 384 950 tys. zł i zmniejszyły się o 29,0% w relacji r/r w wyniku obniżenia wysokości zasiłku pogrzebowego od 1 marca 2011 r. do kwoty 4 000 zł.

Świadczenia rehabilitacyjne ukształtowały się na poziomie 960 848 tys. zł (99,2% planu po zmianach oraz 94,0% planu) i wzrosły o 3,9% w relacji do 2010 r. w wyniku zwiększenia liczby świadczeń spowodowanego m.in. kierowaniem większej liczby ubezpieczonych na świadczenie rehabilitacyjne przed przyznaniem renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wydatki bieżące

Wydatki bieżące w 2011 r. wyniosły 3 951 616 tys. zł i stanowiły 99,6% wydatków zakładanych w planie po zmianach oraz 98,5% wydatków przyjętych w planie. Wydatki te obejmują m.in.: odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydatki na prewencję rentową i wypadkową oraz koszty obsługi kredytów zaciąganych na wypłatę świadczeń należnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Odpis na działalność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za rok 2011 wyniósł 3 773 570 tys. zł i był taki sam jak w roku poprzednim.

Prewencja rentowa i wypadkowa

Wydatki na prewencję rentową wyniosły 166 735 tys. zł i stanowiły 95,8% planu. Leczeniu rehabilitacyjnemu poddanych zostało 73,8 tys. ubezpieczonych, tj. o 0,7 tys. osób mniej niż w 2010 r. i o 1,4 tys. osób mniej niż zakładano w planie. Wiąże się to z tym, że nie wszystkie osoby posiadające skierowania na rehabilitację stawiają się w wyznaczonych ośrodkach prowadzących leczenie. Koszt leczenia rehabilitacyjnego, zwrot kosztów przejazdu na rehabilitację oraz koszty opłat miejscowych wyniosły łącznie 166 438 tys. zł i były o 1 918 tys. zł (o 1,2%) wyższe niż w roku poprzednim. Na sfinansowanie innych działań dotyczących prewencji rentowej, m.in. związanych z organizacją szkoleń i konferencji, Fundusz poniósł wydatki w kwocie 297 tys. zł.

Ponadto w ramach wydatków bieżących sfinansowano koszty prewencji wypadkowej w wysokości 3 240 tys. zł, tj. 92,6% kwoty planowanej, obejmujące m.in. koszty realizacji zadań związanych z upowszechnianiem wiedzy o zagrożeniach powodujących wypadki przy pracy i choroby zawodowe oraz o sposobach przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Wynagrodzenia dla płatników składek

Wynagrodzenia dla płatników składek z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa do świadczeń i ich wysokości oraz wypłatą świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wyniosły 2 467 tys. zł (tj. 82,5% planu po zmianach i 79,5% planu), przede wszystkim w wyniku niższego ukształtowania się wydatków na zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze stanowiących podstawę naliczenia wynagrodzenia przez płatników. Jednocześnie nie wszyscy płatnicy składek skorzystali z ustawowej możliwości odliczenia wynagrodzenia w wysokości 0,1% kwoty prawidłowo wypłaconych świadczeń, przysługującego im z tytułu wykonywania zadań związanych z ustalaniem prawa

i wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz ich wypłaty.

Koszty obsługi kredytów

Koszty obsługi zaciągniętych kredytów, z których Fundusz korzystał w ciągu roku, ukształtowały się na poziomie 5 604 tys. zł, tj. 36,6% planu po zmianach i 9,7% planu, przede wszystkim w wyniku niższego niż zakładano stopnia wykorzystania kredytów. Ponadto obniżenie tych kosztów było możliwe dzięki wynegocjowaniu korzystnych stawek oprocentowania posiadanych linii kredytowych.

Pozostałe zmniejszenia

Pozostałe zmniejszenia w 2011 r. ukształtowały się na poziomie 1 113 099 tys. zł. Na kwotę tę złożyły się m.in. utworzenie odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu składek, a także rezerw.

Wynik finansowy

W 2011 roku przychody FUS wg przypisu były niższe o 5 750 092 tys. zł od kosztów, przy czym przychody Funduszu wg wpływów ukształtowały się na poziomie o 537 361 tys. zł niższym od ujętego w planie po zmianach, natomiast wydatki były niższe od planu po zmianach o 413 237 tys. zł. W celu zapewnienia płynności wypłaty świadczeń Fundusz otrzymał nieoprocentowane pożyczki z budżetu państwa w łącznej wysokości 5 000 000 tys. zł oraz zaciągnął kredyty w wysokości 847 737 tys. zł.

Stan Funduszu na koniec 2011 r. wyniósł (minus) 16 667 514 tys. zł, przy czym:

– stan środków pieniężnych	13 192 tys. zł,
– należności	6 101 852 tys. zł,
z tego z tytułu:	
– składek na ubezpieczenia społeczne (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące)	3 878 605 tys. zł,
– pochodnych od składek	583 975 tys. zł,
– wypłat świadczeń pierwszych terminów stycznia 2012 r.	1 343 233 tys. zł,
– pozostałych należności (po pomniejszeniu o dokonane odpisy aktualizujące)	296 039 tys. zł,
– zobowiązania (minus)	22 782 558 tys. zł,
z tego z tytułu:	
– pożyczek z budżetu państwa	15 877 546 tys. zł,
– rozrachunków z tytułu nieodprowadzonych składek do OFE	1 435 675 tys. zł,

– podatku dochodowego i składek na ubezpieczenie zdrowotne od wypłaconych świadczeń	2 070 846 tys. zł,
– dotacji roku następnego	1 292 393 tys. zł,
– kredytów bankowych (z odsetkami)	847 737 tys. zł,
– rezerw	897 102 tys. zł,
– pozostałych zobowiązań	361 259 tys. zł.

Na koniec 2011 r. zobowiązania Funduszu wzrosły w porównaniu do 2010 r. o 4 878 969 tys. zł (tj. o 27,3%) i były o 1 790 385 tys. zł (tj. o 8,5%) wyższe od planu wg ustawy budżetowej, co wynika przede wszystkim z faktu, iż plan nie uwzględniał dodatkowej kwoty pożyczki z budżetu państwa w wysokości 2 000 000 tys. zł, która jednocześnie umożliwiła zaciągnięcie kredytów bankowych w kwocie mniejszej od zakładanej o 786 378 tys. zł.

Należności Funduszu na koniec 2011 r. zmniejszyły się w stosunku do stanu na 31.12.2010 r. o 6 554 tys. zł i były o 459 053 tys. zł wyższe od planu, na co w głównej mierze miało wpływ zwiększenie kwoty należności od płatników składek o 810 727 tys. zł przy jednoczesnym zmniejszeniu należności z tytułu pochodnych od składek o 305 944 tys. zł.

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Emerytur Pomostowych

2011

FUNDUSZ EMERYTUR POMOSTOWYCH (FEP)

Fundusz Emerytur Pomostowych został utworzony z dniem 1 stycznia 2010 r. ustawą z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.), w celu finansowania wypłat emerytur pomostowych.

Treść	2010 r.	2011 r.			
	wykonanie	plan	wykonanie	% wyk. planu	2010 r. =100%
	w tysiącach złotych				
Zadania wynikające z ustawy tworzącej fundusz celowy	72 247	166 126	116 440	70,1	161,2
Emerytury pomostowe	72 247	166 126	116 440	70,1	161,2

Treść	2010 r.	2011 r.			
	wykonanie	plan	wykonanie	% wyk. planu	2010 r. =100%
	w tysiącach złotych				
Stan funduszu na początek roku	x	119 674	121 781	101,8	x
- środki pieniężne	x	112 801	124 055	110,0	x
- należności	x	8 966	1 137	12,7	x
- zobowiązania (minus)	x	-2 093	-3 411	163,0	x
Przychody					
- przypis	194 874	224 271	219 830	98,0	112,8
- wpływy	195 404	221 869	212 003	95,6	108,5
Dotacja z budżetu państwa	4 600	0	0	x	x
Składki na emerytury pomostowe					
- przypis	188 144	220 401	211 827	96,1	112,6
- wpływy	189 149	218 197	209 727	96,1	110,9
Pozostałe przychody					
- przypis	2 130	3 870	8 003	206,8	375,7
- wpływy	1 655	3 672	2 276	62,0	137,5
Koszty	73 093	177 383	118 402	66,7	162,0
Transfery na rzecz ludności	72 252	166 149	116 456	70,1	161,2
- emerytury pomostowe	72 247	166 126	116 440	70,1	161,2
- pozostałe świadczenia	5	23	16	69,6	320,0
Odpis na działalność Zakładu	460	1 573	1 573	100,0	342,0
Rezerwy	381	9 661	370	3,8	97,1
Pozostałe zmniejszenia	x	x	3	x	x
Stan funduszu na koniec roku	121 781	166 562	223 209	134,0	183,3
- środki pieniężne	124 055	168 231	18 605	11,1	15,0
- ulokowane środki finansowe	x	x	209 736	x	x
- należności	1 137	1 720	1 447	84,1	127,3
- zobowiązania (minus)	-3 411	-3 389	-6 579	194,1	192,9

Przychody

Przychody Funduszu w 2011 r. wg przypisu wyniosły 219 830 tys. zł i były niższe o 4 441 tys. zł (tj. o 2,0%) od planu. Główną pozycję przychodów stanowiły składki na FEP w wysokości 1,5% podstawy ich wymiaru, które wg przypisu wyniosły 211 827 tys. zł, tj. 96,1% planu i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 12,6%. Wpływy ze składek wyniosły 209 727 tys. zł i wzrosły w porównaniu do roku 2010 o 10,9%, przede wszystkim w związku z tym, że w 2011 r. składki do Funduszu wpłynęły za 12 miesięcy, podczas gdy w 2010 r., tj. pierwszym roku działalności, składki należne za styczeń wpłynęły w lutym. Ściągalność składek na FEP wyniosła w 2011 r. 99,0%.

Pozostałe przychody Funduszu Emerytur Pomostowych wg przypisu w 2011 r. wyniosły 8 003 tys. zł i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o 275,7%. Złożyły się na nie przede wszystkim przychody z tytułu wyceny posiadanych papierów wartościowych (5 960 tys. zł) oraz z tytułu oprocentowania środków na rachunkach bankowych (1 556 tys. zł) uzyskane w wyniku lokowania aktywów Funduszu.

Na przestrzeni 2011 r. Zakład kontynuował prowadzenie działań egzekucyjnych wobec dłużników składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. Działaniami egzekucyjnymi objęte były należności z tytułu składek na FEP na kwotę 3 804 tys. zł. Efektem podjętych działań było odzyskanie należności z tytułu składek na FEP w kwocie 760 tys. zł. Ponadto w 2011 r. Zakład zawarł układy ratalne na kwotę 1 458 tys. zł oraz udzielił ulg w postaci odroczenia terminu płatności składek na kwotę 438 tys. zł.

Koszty

Koszty Funduszu w 2011 r. wyniosły 118 402 tys. zł i były niższe o 58 981 tys. zł (tj. o 33,3%) od planu. Główną ich pozycją były emerytury pomostowe wraz z odsetkami za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, które wyniosły 116 456 tys. zł i były niższe o 49 693 tys. zł od planu, przy czym przeciętna liczba świadczeniobiorców ukształtowała się na poziomie 4,3 tys., a przeciętna wysokość wypłacanego świadczenia wyniosła 2 260,57 zł. Niższe wykonanie wydatków na emerytury pomostowe w 2011 r., w porównaniu do założonych w planie, wiąże się zarówno z wolniejszym niż zakładano tempem przyrostu liczby świadczeniobiorców, która w skali całego roku ukształtowała się na poziomie niższym od planowanego o 1,3 tys. osób, jak również niższą o 8,5% niż planowano wysokością świadczenia. Główną tego przyczyną był brak rozwiązania stosunku pracy przed wystąpieniem z wnioskiem o emeryturę oraz trudności w skompletowaniu przez osoby składające wnioski o emeryturę dokumentów wystawianych przez pracodawców, dotyczących okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, co skutkuje przesunięciem w czasie przyznania świadczenia lub podjęciem decyzji odmownej.

Odpis na działalność Zakładu wyniósł 1 573 tys. zł, tj. 100% poziomu planowanego.

Rezerwy i pozostałe zmniejszenia w 2011 r. ukształtowały się na poziomie 373 tys. zł. Kwota ta obejmuje przede wszystkim rezerwy na świadczenia niezgłoszone do końca danego roku bilansowego, należne za ten rok, a wypłacone w roku następnym.

Wynik finansowy

W 2011 roku przychody FEP wg przypisu były wyższe o 101 428 tys. zł od kosztów, przy czym przychody Funduszu wg wpływów ukształtowały się na poziomie o 9 866 tys. zł niższym od ujętego w planie, natomiast koszty były niższe od planu o 58 981 tys. zł. Stan Funduszu na koniec roku wyniósł 223 209 tys. zł, z tego:

– stan środków pieniężnych	18 605 tys. zł,
– ulokowane środki finansowe	209 736 tys. zł,
– należności	1 447 tys. zł,
– zobowiązania (minus)	6 579 tys. zł.

Na należności w wysokości 1 447 tys. zł złożyły się głównie rozrachunki z tytułu składek w kwocie 1 095 tys. zł oraz rozrachunki z tytułu zwrotu wpłat na FEP w kwocie 345 tys. zł.

Zobowiązania Funduszu na koniec 2011 r. były wyższe w porównaniu z planowanymi o 3 190 tys. zł, co wynika głównie z nadpłaconych przez płatników składek, które po zakończeniu procedury wyjaśniającej zostaną przebiegowane na właściwe rachunki funduszy (FUS, NFZ) lub zwrócone przez ZUS płatnikom. Wpływy do wyjaśnienia z tego tytułu na koniec roku wyniosły 3 905 tys. zł. Ponadto na zobowiązania złożyły się m.in. podatek dochodowy i składka na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń wypłacanych w grudniu, przekazywane w styczniu roku następnego (zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych i ustawą o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym) w kwocie 1 923 tys. zł oraz rezerwy na świadczenia niezgłoszone do końca roku bilansowego, należne za ten rok, a wypłacone w roku następnym, w kwocie 750 tys. zł.

W 2011 roku przychody Funduszu wg wpływów w pełni pokryły wydatki na świadczenia. Stan środków pieniężnych na koniec roku wyniósł 18 605 tys. zł, a ulokowane środki finansowe 209 736 tys. zł. Nadwyżka ta ma jednak charakter przejściowy i zostanie zniwelowana w latach następnych. Wydatki na emerytury pomostowe będą rosły w związku ze wzrostem liczby osób pobierających te świadczenia, co wynika z kumulowania się liczb osób przechodzących na emeryturę w kolejnych latach, natomiast wpływy ze składek będą kształtowały się na podobnym poziomie, ponieważ liczba osób za które opłaca się składki będzie ulegała tylko niewielkim zmianom.

Aktywa FEP

Zgodnie z art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz. 1656 z późn. zm.) wolne środki FEP mogą być lokowane jedynie na lokatach bankowych, w papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa oraz w jednostkach uczestnictwa funduszy rynku pieniężnego, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 z późn. zm.), chyba że Rada Ministrów, na wniosek Prezesa Zakładu, zezwoli na ulokowanie środków w inny sposób.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. wartość aktywów finansowych Funduszu Emerytur Pomostowych wyniosła 228 286 tys. zł. Poniżej przedstawiono wartości poszczególnych kategorii aktywów oraz strukturę portfela FEP.

Rodzaj aktywów	wartość (tys. zł)	udział %
bony skarbowe	168 537	73,8
obligacje skarbowe	41 199	18,1
depozyty bankowe	18 550	8,1
Razem	228 286	100,0

Mając na uwadze korzystną bieżącą sytuację płynnościową Funduszu, w celu osiągnięcia maksymalnej rentowności posiadanych środków w trakcie 2011 r. dokonywano sukcesywnych zakupów papierów skarbowych o terminie zapadalności nieprzekraczającym dwóch lat. W wyniku tych działań udział skarbowych papierów wartościowych w całości aktywów na koniec 2011 r. ukształtował się na poziomie 91,9%. W ramach tej kategorii aktywów blisko 80,4% stanowiły bony skarbowe, a 19,6% obligacje skarbowe. Udział depozytów bankowych na koniec roku wyniósł 8,1%.

Sprawozdanie z wykonania
planu finansowego
Funduszu Rezerwy Demograficznej

2011

FUNDUSZ REZERWY DEMOGRAFICZNEJ (FRD)

Głównym celem utworzenia Funduszu Rezerwy Demograficznej jest zwiększenie bezpieczeństwa wypłacalności świadczeń emerytalnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przychody i koszty Funduszu Rezerwy Demograficznej przedstawiały się następująco:

Treść	2010 r.	2011 r.			
	wykonanie	plan	wykonanie	% wyk. planu	2010 r. =100%
	w tysiącach złotych				
Stan funduszu na początek roku	7 331 010	11 298 171	10 191 877	90,2	139,0
- środki pieniężne	24	24	1 594	x	x
- ulokowane środki finansowe	7 308 036	11 273 893	10 165 538	90,2	139,1
- należności	22 999	24 303	24 794	102,0	107,8
- zobowiązania (minus)	-49	-49	-49	100,0	100,0
Przychody	10 362 210	8 162 430	6 884 375	84,3	66,4
Wpływy ze składek	1 342 897	1 430 783	1 411 567	98,7	105,1
Wpływy z prywatyzacji	8 347 065	5 960 520	5 059 092	84,9	60,6
Pozostałe przychody	672 248	771 127	413 716	53,7	61,5
Koszty	7 501 343	4 004 232	4 259 269	106,4	56,8
Wydatki bieżące (własne)	1 343	4 232	1 181	27,9	87,9
Środki przekazane do FUS	7 500 000	4 000 000	4 000 000	100,0	53,3
Wynik z wyceny papierów wartościowych	0	0	258 088	x	x
Stan funduszu na koniec roku	10 191 877	15 456 369	12 816 982*	82,9	125,8
- środki pieniężne	1 594	24	8	32,0	0,5
- ulokowane środki finansowe	10 165 538	15 430 646	12 789 460	82,9	125,8
- należności	24 794	25 754	27 545	107,0	111,1
- zobowiązania (minus)	-49	-55	-31	55,6	62,2

*Stan funduszu na koniec roku różni się o 1 tys. zł od stanu funduszu wyliczonego jako różnica przychodów i kosztów ze względu na przyjęte zaokrąglenia.

Przychody

Przychody Funduszu w 2011 r. wyniosły 6 884 375 tys. zł i były o 15,7% niższe od założonych w planie finansowym oraz o 33,6% niższe od przychodów w 2010 r. Największą pozycję przychodów FRD stanowiły środki z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w kwocie 5 059 092 tys. zł, tj. 84,9% planu. Do FRD jest przekazywane 40% środków uzyskanych w danym roku z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, pomniejszonych o kwoty obowiązkowych odpisów na fundusz reprivatyzacyjny. Kwota przekazanych w 2011 r. z tego tytułu środków do Funduszu była niższa o 901 428 tys. zł od planowanej i o 3 287 973 tys. zł niższa od kwoty przekazanej w roku poprzednim, co zaważyło w głównej mierze na niższych przychodach Funduszu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 maja 2009 r. w sprawie

lokowania środków Funduszu Rezerwy Demograficznej (Dz.U. Nr 92, poz. 757), środki te zostały w całości ulokowane w bony i obligacje skarbowe.

Przychody Funduszu z tytułu odprowadzenia części składki na ubezpieczenie emerytalne w wysokości 0,35% podstawy jej wymiaru wyniosły 1 411 567 tys. zł, stanowiąc 98,7% kwoty planowanej i były o 5,1% wyższe od kwoty składek przekazanych w 2010 r.

Pozostałą część przychodów stanowiły przychody z inwestowania środków Funduszu w łącznej kwocie 413 716 tys. zł, które były niższe od wielkości planowanej o 46,3% w wyniku ograniczenia działalności inwestycyjnej Funduszu, w szczególności na rynku giełdowym.

Koszty

W 2011 roku koszty Funduszu wyniosły 4 259 269 tys. zł. Główną pozycją wydatków Funduszu Rezerwy Demograficznej było przekazanie środków na rachunek funduszu emerytalnego w ramach FUS, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 16 sierpnia 2011 r. w sprawie wykorzystania w 2011 r. środków Funduszu Rezerwy Demograficznej na uzupełnienie niedoboru funduszu emerytalnego wynikającego z przyczyn demograficznych (Dz.U. Nr 175, poz. 1041). W 2011 roku przekazano do FUS planowaną kwotę w wysokości 4 000 000 tys. zł.

Wydatki bieżące Funduszu, na które składają się koszty opłaty na rzecz biur maklerskich, KDPW i NBP oraz audytora zewnętrznego, wyniosły w 2011 r. 1 181 tys. zł i stanowiły 27,9% planu. Niski poziom wykonania tych wydatków wiąże się przede wszystkim z ograniczeniem kosztów ponoszonych z tytułu prowizji maklerskiej w wyniku obniżenia stawki prowizji i ograniczeniem wolumenu transakcji na akcjach.

Pozostałe koszty Funduszu stanowiła wycena posiadanych papierów wartościowych w kwocie 258 088 tys. zł, która wynikała ze spadku wartości aktywów w portfelu FRD w rezultacie niestabilnej sytuacji na rynkach giełdowych w 2011 r. Należy zaznaczyć, iż jest to pozycja o charakterze memoriałowym, niestanowiąca wydatku kasowego.

Stan Funduszu na koniec 2011 r. wyniósł 12 816 982 tys. zł. W kwocie tej 12 789 460 tys. zł stanowiły środki Funduszu ulokowane w papierach skarbowych, akcjach notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych oraz lokatach bankowych, a 27 545 tys. zł to należności Funduszu, które były wynikiem zaliczkowego przekazywania składek.

Aktywa FRD

Na dzień 31 grudnia 2011 r. wartość aktywów finansowych Funduszu Rezerwy Demograficznej wyniosła 12 789 460 tys. zł. Pomimo przekazania części środków

Funduszu na rachunek funduszu emerytalnego, wartość aktywów na koniec 2011 r. zwiększyła się, w porównaniu do stanu na koniec 2010 r. o kwotę 2 623 922 tys. zł, tj. o 25,8%.

Poniżej przedstawiono wartości poszczególnych kategorii aktywów na dzień 31.12.2010 r. oraz na dzień 31.12.2011 r. (w tys. zł).

Rodzaj aktywów	31-12-2010	31-12-2011
	w tys. zł	
bony, obligacje i inne papiery wartościowe Skarbu Państwa	8 378 623	10 613 520
dłużne papiery wartościowe gwarantowane lub poręczane przez Skarb Państwa	0	0
depozyty bankowe i bankowe papiery wartościowe	333 838	645 393
papiery wartościowe emitowane przez gminy, związki gmin i miasto stołeczne Warszawa	0	0
akcje zdematerializowane, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2010 r. Nr 211 poz. 1384 z późn. zm.)	1 453 077	1 530 547
obligacje zdematerializowane, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 z późn. zm.)	0	0
obligacje emitowane przez spółki publiczne, w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439 z późn. zm.)	0	0
Razem	10 165 538	12 789 460

Struktura portfela FRD na dzień 31.12.2010 r. oraz na dzień 31.12.2011 r. przedstawiała się następująco:

Rodzaj aktywów	udział %	
	31-12-2010	31-12-2011
akcje	14,3	12,0
bony skarbowe	13,8	0,0
obligacje skarbowe	68,6	83,0
depozyty bankowe	3,3	5,0
Razem	100,0	100,0

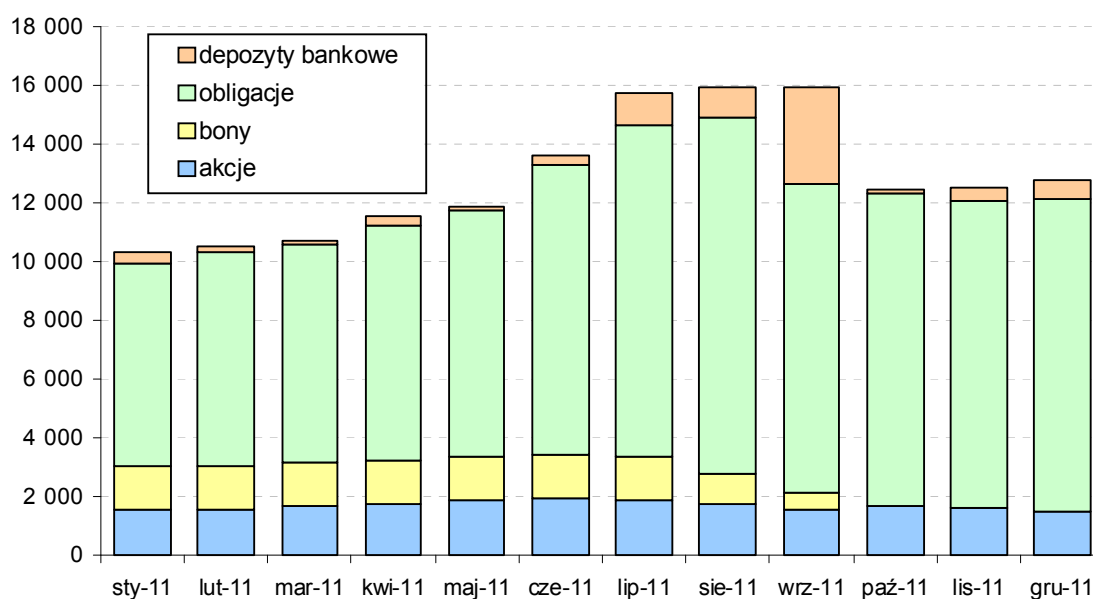
W wyniku ograniczenia zakupów akcji w drugiej połowie ubiegłego roku udział znajdujących się w portfelu inwestycyjnym Funduszu akcji na koniec roku spadł o 2,3 p.p. (do poziomu 12,0%). Udział skarbowych papierów wartościowych w całości aktywów praktycznie się nie zmienił i na koniec 2011 r. ukształtował się na poziomie 83,0% (82,4% na koniec 2010 r.). W ramach tej kategorii aktywów nastąpiło zwiększenie zaangażowania w obligacje skarbowe (wzrost o 14,4 p.p.) kosztem bonów skarbowych

(na koniec 2011 r. Fundusz nie posiadał bonów). Udział depozytów bankowych wzrósł z 3,3% na początku roku do 5,0% na koniec roku.

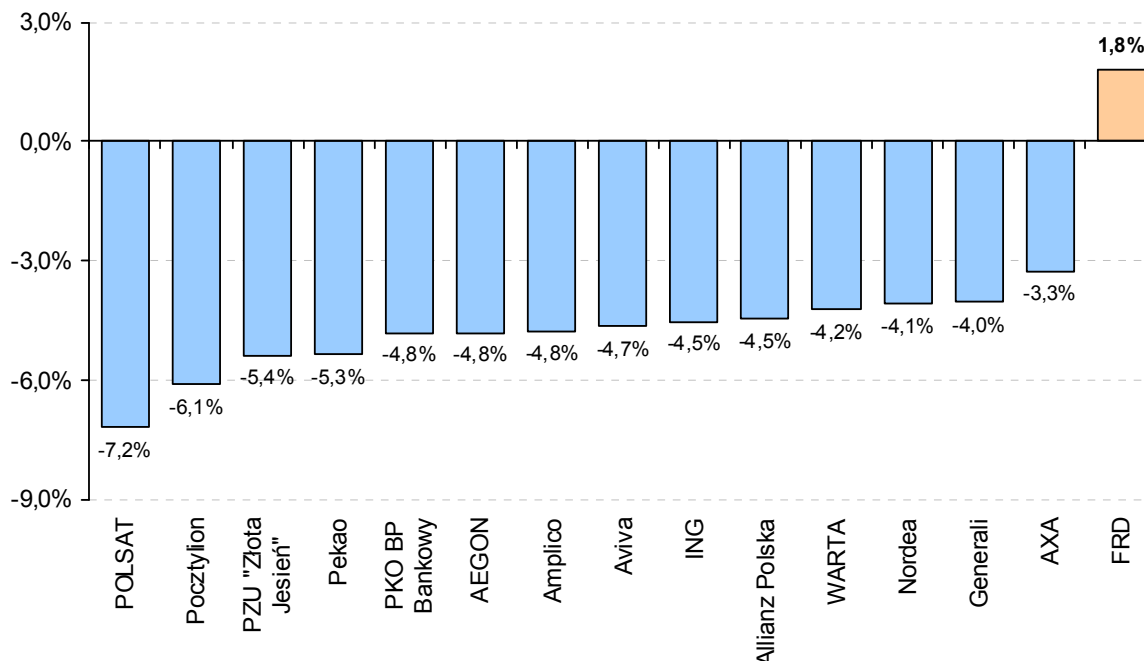
Dostosowanie struktury zapadalności posiadanego portfela papierów skarbowych do prognozowanych dat przekazania środków na rachunek funduszu emerytalnego pozwoliło uniknąć w 2011 r. wymuszonej sprzedaży posiadanych aktywów. W związku ze znacznymi wpłatami na rachunek Funduszu środków z prywatyzacji mienia Skarbu Państwa w czerwcu i lipcu ubiegłego roku (łącznie blisko 3,7 mld zł) od czerwca stopniowo wzrastał udział posiadanych obligacji skarbowych, by na koniec sierpnia osiągnąć poziom 76,1% całości aktywów. Wpływ środków z prywatyzacji w połączeniu ze środkami z zapadających w okresie sierpień–październik bonów skarbowych spowodował okresowy wzrost udziału depozytów bankowych. Najwyższy udział depozytów bankowych w 2011 r. miał miejsce we wrześniu i nieznacznie przekroczył 21% całości posiadanych przez Fundusz aktywów.

Zmiany aktywów finansowych FRD w rozbiciu na poszczególne instrumenty finansowe w 2011 r. przedstawiono na poniższym wykresie (w mln zł).

W 2011 roku FRD osiągnął postawione przed nim cele inwestycyjne. Stopa zwrotu uzyskana z portfela dłużnych papierów wartościowych zapewniła utrzymanie realnej wartości środków Funduszu, a wskaźniki określające stopień zbieżności stopy zwrotu z portfela akcji ze zmianą wartości indeksu WIG ukształtowały się na poziomach pozwalających na realizację celu inwestycyjnego określonego dla tej części aktywów FRD. Stopa zwrotu z całości aktywów FRD w 2011 r. wyniosła 1,81%. Osiągnięty wynik był najlepszy w porównaniu do wszystkich otwartych funduszy emerytalnych w Polsce, przy czym Fundusz jako jedyny w 2011 r. wypracował dodatnią stopę zwrotu (wypracowana przez OFE stopa zwrotu, mierzona zmianą jednostki, w ubiegłym roku wahała się od -7,19% do -3,27%).

Porównanie rocznych stóp zwrotu osiągniętych w 2011 r. przez OFE oraz FRD przedstawiono na poniższym wykresie.

Zmiana wartości jednostki Funduszu liczonej dla części akcyjnej była ujemna i w 2011 roku wyniosła -18,89%. Dynamicznie zmieniające się otoczenie rynkowe, m.in. wzrost obaw dotyczących wypłacalności niektórych krajów strefy euro oraz pogorszenie sentymentu na rynkach kapitałowych, wpłynęło negatywnie na kursy akcji na świecie, w tym akcji notowanych na GPW. Uzyskany przez FRD wynik był jednak lepszy zarówno od zmiany wartości indeksu WIG, który spadł w analogicznym okresie o 20,83%, jak i zmiany indeksu WIG20, który zanotował spadek o 21,85%. Pomimo ujemnej stopy zwrotu Fundusz uplasował się w czołówce najlepszych funduszy akcyjnych, a osiągnięty wynik był o 6,8 p.p. wyższy od średniej stopy zwrotu uzyskanej w 2011 r. przez wszystkie fundusze akcyjne.

W ramach zarządzania dłużną częścią portfela aktywów w 2011 r. FRD uzyskał stopę zwrotu na poziomie 4,76%, podczas gdy stopa inflacji (grudzień 2011 r. do grudnia 2010 r.) wyniosła 4,6%. Oznacza to, że w odniesieniu do inwestycji w dłużne papiery wartościowe cel postawiony przed FRD, polegający na utrzymaniu realnej wartości środków Funduszu, został osiągnięty.